

Velja v Ljubljani in
po pošti:

celo leto	K 360—
pol leta	„ 180—
četrti leta	„ 90—
za mesec	„ 30—

Za inozemstvo:

celo leto	K 480—
pol leta	„ 240—
četrti leta	„ 120—
za mesec	„ 40—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno	8 dolar.
polletno	4 dolarje
četrtletno	2 dolarja

Novi naročniki na posiljajo
naročnino po ukaznici.

Oglas se zaračunava po
porabljenem prostoru in siet
1 mm visok ter 55 mm
širok prosto za obzira K
za večkratno popisi.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6/I.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Meriškem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Fosamezna številka velja 160 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo —
Rokopisi se ne vračajo.

Parlamentarna situacija.

Delo ustavnega odbora. — Demokrati proti sporazumu z muslimani.

Beograd, 16. marca. (Izvirno poročilo.) Današnje sejo ustavnega odbora je otvoril predsednik dr. Ninčić ob 9.30. Nadaljevala se je razprava o socialno - gospodarskem delu ustavnega načrta. Sprejetih je bilo pet členov. Seja se je končala ob 12 in pol.

Beograd, 16. marca. (Izvirno poročilo.) Na merodajnem mestu se dozna: Ker je ustavni odbor dobil pretesel ustavni načrt in so se poslanci odbora sporazumeli glede redakcije glavnih členov in jih tudi sprejeli, je upati, da razprava o vladnem načrtu ustave ne bo dolgo

trpela in da bo le bolj formalna. Ako Pačičevci ne pridejo v Beograd, te upati, da bo ustava končana v prvi polovici maja.

Beograd, 16. marca. (Izvirno poročilo.) V demokratskem klubu je nastala velika nezadovoljnost, ker so se sporazumeli vlada in muslimani. Nekaj poslancev je zapretilo, da izstopijo iz kluba. Nekateri demokratski poslanci so nezadovoljni tudi zaradi tega, ker so demokratski člani vladi popustili v vprašanju agrarne reforme in državnega naziva »Jugoslavija«.

Sporazum med Čehi in Madžari.

Dunaj, 10. marca. (Izvirno poročilo.) Včeraj so se ponovno sestali zastopniki češkoslovaške vlade, zunanji minister dr. Beneš in trgovinski minister dr. Hotowetz z madžarskimi delegati ministrskim predsednikom grofom Telekijem in ministrom za zunanje stvari dr. Oratzem. Tukajšnji politični krogi prislujejo temu sestanku izredno važnost v političnem in gospodarskem oziru, ker gre za likvidacijo dosedanjih vojne politike med obema sosednjima državama in za vzpostavitev političnih odnošajev ter za zmožnost gospodarske zveze vseh nasledstvenih držav. S tem bi bila za vedno odstranjena stalna vojna nevarnost, ki bi jo utegnili povzročiti spori med Čehi in Madžari in pa skoraj vsak mesec se ponavljajoče premikanje čet ob slovaški meji. Značilno je, da se je končno spoprilo s sveta vprašanje kralja, ki je dosedaj vedno oviralo zблиžanje med obema državama. Za Avstrijo je uspeh posvetovanja važen, ker stopa vedno bolj v ospredje možnost ustanovitve gospodarske zveze med državami bivše monarhije in pa ker bi zблиžanje češkoslovaške in madžarske zelo ugodno vplivalo na potek gospodarske konference.

LDU. Budimpešta, 16. marca.

Novi uspehi ruskih upornikov. Trockij ponudil premirje.

Pariz, 16. marca. (Izvirno poročilo.) Trockij je kronstadtski vladni ponudil 24urno premirje. Pogoj so zelo ugodni, kronstadtska vlada pa je ponudbo kratkoročno odbila. Nekatere na vse liste sveta naslovila brzoklično brzojavko, kjer jih vabi, naj pošljejo svoje dopisnike v Kronstadt. General Wrangel je poslal kronstadtski vladni brzojavko, kjer izraža nado, da bo njihovo podletje imelo mnogo uspeha.

Berlin, 16. marca. (Izvirno poročilo.) Iz Pariza javljajo: Revalski dopisnik pariške izdaje »New York Herald« poroča, da je boljševiška vlada ponudila stavkajočim delavcem v Petrogradu plačilo mezd v zlatu, ako se povrnejo na delo.

LDU. London, 16. marca. »Daily Mail« je prejel brzojavko iz Bjorneberga na Finskem, ki poroča, da so izpovedali begunci, ki so dospeli na finsko mejo, da je položaj v Petrogradu silno resen. Od dne do dne je pomanjkanje živil in kuriva večje. Mnogo rdečih čet se je zbralo ob finski meji, da bi šle na mesto, če bi se s finske strani primerilo kako presenečenje. — Brzojavka, ki jo je prejel »Daily Express« iz Helsingforsa, poroča, da se je 15. t. m. bila ljeta topniška bitka med Kronstadtom in obrežnimi trdnjavami. Sestrelili so boljševiško letalo, ki je na Kronstadt metalo bombe.

LDU. Varšava, 16. marca. Kakor se poroča iz Helsingforsa, so slušatelji vojaških šol, katere so smatrali za popolnoma vdane sovjetski vladi, prešli k vstajam.

LDU. Kodanj, 16. marca. Iz Helsingforsa se brzojavila: Kakor doznava finski »Notis Bureau« iz Moskve, se revolucionarno gibanje neprenehoma širi. Boji v Kronstadtu in Petrogradu so postali zadnje dni jako

»Magyar Ország« je dobil o pogajanjih v Brucku nastopne informacije: Člani češkoslovaške vlade so bili zelo prijetljivi. Obe stranki sta se popolnoma sporazumeli glede določil splošnega značaja. Včeraj in predvčerajšnjim se je najbrže razpravljalo o obveznostih, ki jih nalaga trianonska pogodba. Zdi se, da se je razpravljalo tudi v vprašanju državljanstva, o vpokojencih, o vprašanju pravne pomoči, o državnem imetju in o finančnih depozitih. Istotako se je mnogo razpravljalo o gospodarskem vprašanju. Predvsem pa se je obračala pozornost na vzpostavitev prometa in na določitev gospodarskih ugodnosti. Na željo madžarske vlade bo češkoslovaška vlada v Bratislavi in v Košicah ustanovila urade, ki bodo izdajali ptočne liste, da se s tem olajša promet na Madžarsko.

LDU. Budimpešta, 16. marca. Ministrski predsednik grof Teleki in zunanji minister dr. Oratz sta se davila vrnila semkaj s strokovnjaškimi referenti od pogajanj v Brucku, ki so imela pričakovani uspeh. Pogajanja se bodo nadaljevala po Velik noči, in sicer pogajanja o finančnih in juridičnih strokovnih vprašanjih v Pragi, pogajanja o vprašanju glede trgovine in prometa pa v Budimpešti.

LDU. Sovjetska vlada je naredila ponesrečeni poizkus in je poslala artiljerijske častnike iz Moskve v Petrograd. Čete se branijo udeleževati operacij zoper Kronstadt. Po dosedaj še nepotrjenih poročilih je Krasnaja Gorka v soboto prešla k revolucionarjem.

LDU. Helsingfors, 15. marca. Ponoči od 13. na 14. so boljševiki obstreljevali sprednje forte in baterije kronstadtske. Trdnjava je odgovarjala jako energično. Po odredbi poveljnika vojaškega okraja petrogradskega, so zasegli o obrambno svrhu vse parnike, katere mora sovjetska Rusija oddati Letonski in ki so prezlimili v Petrogradu. Kakor vse kaže, nameravajo boljševiki uporabiti te ladje proti Kronstadtu.

LDU. Dunaj, 16. marca. Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Lvova: Znani vodje ukrajinskih stashev, atamani Strug, Machno in Antonow so se pričeli pogajati za organizacijo skupne fronte proti boljševikom. Rdeča kavalarija v Kamjencu Podolskem je odpadla in organizira po okolici pomočne napade na sovjetske oblasti in čezvračke. Pri enem takem napadu na Mogilev Podolski so bili vsi člani mogilevske čezvračke pomorjeni.

SOVJETSKA VLADA.

LDU. Moskva, 16. marca. Na sejah komunističnega kongresa so se vršile tudi volitve v ruski komunistični osrednji komite. Med drugimi so bili izvoljeni tudi Buharin, Sinovjev, Kalonin, Kamenjev, Ljennin, Radek, Rakovskij, Stalin, Tomskij, Trockij in Šlapnikov.

PAŠIČ IN DR. RIBAR NA DVORU.

LDU. Beograd, 16. marca. Ministrski predsednik Pašič in predsednik ustavotvorne skupščine dr. Ribar sta bila včeraj popoldne na dvoru, da referirata o uspehu sporazuma z muslimani in kmetsko stranko.

REGENT PRIDE NA SOKOLSKI ZLET V OSIJEKU.

LDU. Zagreb, 16. marca. Kakor javlja dopisnik »Riječi«, namerava regent posetiti Osijek, ko se bo tam vršil vidovdanski sokolski zlet. Nato bo regent posetil še Črno goro; meseca maja pride regent najbrže v Zagreb.

PRINC GJORGJE V BEOGRADU.

LDU. Beograd, 16. marca. Včeraj je prišel v Beograd princ Gjorgje, ki bo ostal dalje časa v mestu.

DR. VOŠNJAK O SVOJEM IZSTOPU.

LDU. Beograd, 16. marca. Doktor Vošnjak je izjavil dopisniku »Riječi«, da so slovenski člani zemljoradniškega kluba uvideli, da so se prenačili z vstopom v klub, ker so v tem klubu elementi, ki so blizu komunistom. To je razvidno iz načina pisanja organa tega kluba, časopisa »Selo«, ki je neprestano napadal dr. Vošnjaka. Dr. Vošnjak je izjavil, da se ne pteguje za listnice, kakor se mu je to očitalo. Pravi, da se voditelji zemljoradnikov nikoli niso resno pogajali z vlado, vsled česar je morala vlada skleniti sporazum z muslimani. Sedaj mora predsednik Avramović pod vplivom slovenskih članov kluba izjaviti, da bo glasoval za ustavo. Slovenci zahtevajo, da se ustanovi vrhovni gospodarski svet v okviru enodolnega sistema. Slovenska skupna bi dobila listino za poljedelstvo.

POVOLJNI IZGLEDI ZA AVSTRIJSKO POMOŽNO AKCIJO.

Dunaj, 16. marca. (Izvirno poročilo.) Po poročilih iz Londona pričakuje poučeni krogi, da bo jutri ali najpozneje pojutrišnjem odločilna seja vrhovnega sveta, v kateri se bo sklepalo o avstrijski pomožni akciji. Jutri se bodo predložili predlogi izvedencev, ki so jih sestavili na podlagi poročila zveznega kancelarja dr. Mayra. Splošno prevladuje vtis, da izid posvetovanja ne bo nepovoljen in da bodo v Londonu še ta teden izvedli uspeh posvetovanja.

ČEŠKA NE MOBILIZIRA.

LDU. Praga, 16. marca. Na seji obrambnega odseka senata je minister za narodno obrambo general Husak na vprašanje nemških socialističnih demokratov kategorično izjavil, da so vse govorice o mobilizaciji v češkoslovaški popolnoma neresnične in da noben oddelek vojske ni mobiliziran.

RUSKO-POLJSKI MIR KONČAN.

Podpis v petek.

LDU. Varšava, 16. marca. Iz Rige se poroča: Tajništvo mirovne konference naznanja, da je delo konference končano. Podpis se izvrši v petek popoldne.

PRED PODPISOM RUSKO-ANGLESKE TRGOVINSKE POGODBE

LDU. London, 16. marca. Podpisanje rusko-angleške trgovinske pogodbe se pričakuje za noč ali za jutri.

ODPRAVA DRŽAVNE KONTROLE NAD PREMOGOM NA ANGLEŠKEM.

LDU. Berlin, 16. marca. »East Europe« javlja iz Londona, da je bil zakonski načrt, ki predvideva ukinitje državne kontrole nad rudniki, včeraj pri tretjem čitanju sprejet. Član delavske stranke je proti temu protestiral in izjavil, da je s tem korakom vlada zakrivila dolgotrajne nemire med delavskimi krogi. Državna kontrola se ukine dno 21. marca.

Glasovi z vzhoda.

Versajska mirovna pogodba se je začela spreminjati kar na hitro.

Dva glavna vzroka sta, ki pospešujeta tempo popuščenja na zavezniki strani: politika, ki je zaobrnila v čisto drugačen kurz Ameriko in dogodki na Ruskem.

O Zedinjenih državah smo že poročali, da so se umaknile iz Evrope in jo prepustile samo sebi.

Danes par besedi o Rusiji.

Poročila iz Moskve, Petrograda, Varšave, Helsingforsa, Pariza in Londona si križem nasprotujejo v vesteh, ki jih objavljajo iz Rusije. Računati moramo s tem, da je vse to depeširanje eno samo organizirano prikrivanje resnice.

V Rusiji se morda res že vrši nekaj podobnega kakor svoj čas v veliki francoski revoluciji, ko so končali pod gljotino prav tisti, ki so jo sami postavili, ko so v poslednjem in najhujšem terorju podlegli teroristi samim.

Nato se je pa takrat po umirli viharja na Francoskem začel zmagovit pohod revolucionarnih načel po celem svetu.

Tudi današnji svet je zrel za pohod prerokovanja in ga pričakuje. Pa kakor ni šla gljotina iz Francije po Evropi, tako se brez dvoma ne bodo po drugih deželah razširile grozote, ki so trle ruski narod.

Ruski narod morda že vstaja v novi moči in Evropa, izmzgana in izmučena v bankrotski stiskalnici zlatega mamona se bo začela ozirati po sadovih, ki jih bo prinesel preorani vzhod.

Francoska revolucija nam je prinesla dobrine, ki smo jih — kakor dela to šlovec vedno — že izrabili in zlorabili. Narodni žakalo evangelija hubezn. Kdo ve kakšno pot

nam bo pokazal ruski narod, ko bo izpregovoril.

Evropski kapitalizem — kakor vse kaže — sluti, da je to izpregovorjenje blizu. Dosedaj je poskušal zatreti z vsemi razpoložljivimi sredstvi v kati rusko mladiko, Kočak, Judenti, Wrangel so imena, ki se bodo v zgodovini omenjala mogoče nekako tako, kakor se omenjajo nekdanji francoski emigranti, ki so poskušali s pomočjo evropskih vladarjev po milosti božji, uničiti revolucionarno svojo domovino, francosko republiko.

Čas je šel čez nje, čas gre tudi čez tigrske načrte pariških bankokratov.

Ker so odpovedala ta sredstva, se trudijo danes diplomati, da bi »uredili« stvar izlepa.

Vzhod je nemiren in treba je olja na razburkanen valove.

Londona konferenca je sklenila vrniti Carigrad pod turško suvereniteto, papirno sodišče zveze narodov pa namigava celo Poljski, naj ne bo prepohlepna po tuji zemlji in propagira misel, da se revidira rusko-poljska mirovna pogodba v korist Rusiji.

Tudi z Nemčijo bo treba brez dvoma postopati drugače kakor si pa to misli francoski generalštab in če ne varajo znaki na Ruskem, bo treba v kratkem z represalijami nehati.

Boržianstvo in splošna špekulacija sta vrzla človeštvo v moralno krizo in brez moralnega ozdravljenja ne bomo dosegli niti materialnega.

Verujemo, da bo ravno Rusija mnogo pripomogla, da to moralno krizo premagamo.

Dogodki na Ruskem so danes neposredno važni za nas.

ČEŠKO - AVSTRIJSKA POGAJANJA.

LDU. Praga, 15. marca. Danes odpotuje na Dunaj posebno odposlanstvo z ministrom dr. Schusterjem na čelu, da sklene z Avstrijo trgovinske in politične pogodbe.

LDU. Dunaj, 15. marca. V današnji proračunski debati narodnega sveta je govoril avstrijski trgovinski minister Heintl o pogajanjih s češkoslovaško vlado in je dejal med drugim: »S posebnim veseljem pozdravljamo dejstvo, da se dni sestanemo s češkoslovaškimi ministri, da sklenemo trgovinsko pogodbo. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da po izjavah češkoslovaške vlade, katere sem dobil povodom svojega obiska v Pragi, obstoje tam iste želje, da bi se ves promet olajšal. Pričakujemo, da pridemo do zadovoljive pogodbe, ki bo odgovarjala pomenu naših prometnih odnošajev. Pozdravljamo tudi nameravana pogajanja v Porte Rose, ki naj napravijo nadaljnji veliki korak, da se dosedanje prometne omejitve odstranijo.

VOJAŠKI POLOŽAJ ANGLIJE.

LDU. London, 16. marca. V spodnji zbornici je vojni minister predložil proračun za vojsko. Obžaloval je, da so zaradi tega, da se prilhrani 400.000 funtov šterlingov, črtali štiri konjeniške polke. Sedaj ni več vojske, ki bi bila enako vredna, kakor vojska pred vojno. Na Irskem je sedaj 59 batalionov pehote, 7 konjeniških polkov in 32 baterij s potrebnimi tehničnimi oddelki vred. Odgovarjajoč na vprašanje je vlada izjavila, da je upati, da se bo moglo kmalu preklicati obsešno stanje v Egiptu. — Sedaj pa to ni mogoče.

VILJEMOVA JAHTA NA PRODAJ.

LDU. Pariz, 16. marca. V Barceloni je na prodaja jahta »Meteora«, ki je last bivšega nemškega cesarja.

GROF APPONYI ČASTNI MEŠCAN BUDIMPEŠTANSKI.

Dunaj, 16. marca. (Izvirno poročilo.) Po vesteh iz Budimpešte je bil na današnjem običnem zboru glavnega mesta grof Albert Apponyi izvoljen za častnega meščana budimpeštanskega.

GLASOVANJE O USTAVI NA POLJSKI.

LDU. Varšava, 16. marca. Dežalni zbor se je včeraj pričel posvetovati o načrtu ustave in o izpremembah, ki so jih predlagali levčarji. Glasovalo se je poljsko, zato je trajala seja včeraj od šestnajstih popoldne pa do danes do pete ure zjutraj. Prvih 21 členov ustavnega načrta je bilo sprejetih z malimi izpremembami. Prihodnja seja je danes.

ITALIJANSKI ODVETNIKI V SPLITU NOČEJO PRISECI JUGOSLAVIJI.

LDU. Split, 15. marca. Včeraj so odvetniki pri sodiščih položili prisego. Italijanski odvetniki, pot po številu, niso prišli, marveč so izročili pismo, v katerem odklanjajo zaprisego, češ da jim rapalska pogodba daje pravico opcije za leto dni. V istem pismu javljajo, da je italijanska vlada v Beogradu po svojem poslaniku vložila protest. Radi iste stvari je tukaj interveniral poveljnik bojne ladje »Puglia« pri naši pokrajinski vladi.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA, 16. marca.

Valute in devize.

Dunaj: Ameriški dolarji 698—702, nemške marke 1117—1123, angleški funti 2750—2770, francoski franki 4855—4895, italijanske lire 2620—2640, jugoslovanski dinarji 1940—1960, poljske marke 82.50—85.50, švicarski franki 12.025—12.075, češkoslovaške krome 917 in pol — 923 in pol, madžarske krome 169—171.

Praga: Nemške marke 121.75, švicarski franki 1303.50, italijanske lire 279.50, francoski franki 533.50, angleški funti 293.50, ameriški dolarji 74.50, češkoslovaški dinarji 200.50, avstrijske žigosane krome 10.55, poljske marke 7.50.

Curli: Berlin 9.32 in pol, New York 584, London 21.80, Pariz 40.90, Milan 21.65, Praga 7.70, Budimpešta 1.42 in pol, Zagreb 4, Varšava 0.69, Dunaj 1.35, avstrijske žigosane krome 0.85.

Zagreb: Devize, Berlin 230—230.50, Budimpešta 35.50—36, Italija 536—538, New York 143.50—145, Pariz 1010—1030, Praga 188.50—189, Svica 2460—2490, Dunaj 20.63—20.75. Valute, Dolarji 141.25—141.75, avstrijske krome 21—21.50, bolgarski levi 169—170, carski rublji 70—74, češkoslovaške krome 177—180, francoski franki 0—1060, napoleonori 486—492, nemške marke 224—226, romunski levi 0—198, souvereign 590—0, italijanske lire 532—535, turške lire 530—0.

Milan Marjanovič: Stare in nove tendence.*

Množina strank in stranci, predvojni, vojni in povojni, se grupirajo sedaj v tri glavne skupine. Vse tri grupe imajo več frakcij in strank, od katerih se nekatere med seboj bore in pobijajo, a vsaka od njih ima več nijans v pravcu na desno ali na levo, toda osnovne smeri so tri, kajti danes prevladujejo sledeča tri razpoloženja: 1. sentimentalno; 2. racionalno in 3. impulzivno, s tremi tendencami: 1. čuvanja, 2. uniformiranja in 3. revolucije.

Če podrobneje analiziramo ta razpoloženja, te tendence in ideje, se prepričamo, da v vseh treh prevladuje formalna in metodična stran, da se pa izgubila stvarna in vsebinska stran, da v vseh treh ni dovolj konstruktivne sile.

Sentimentalno negovanje tradicij v državni federaciji in stvariteljsko, niti konstruktivno, že zaradi tega ne, ker je v bistvu konservativno; vsako uniformiranje, bodisi se tako racionalno, je navadno suho, brezdušno omrtvijoče in dušeče, prav tako, kakor je vsako rušenje in uničevanje ter niveliranje negacija graditve in stvarjanja.

Vse tri grupacije, vse tri tendence in vse tri platforme so negativne in zato je dostojalo, ter bo še naprej ostalo njihovo delo sama volilna demagogija in strankarska borba, rezultati tega dela pa bodo negativni.

Mučno in počasi, toda vsepovsod in v vseh mogočih oblikah se pojavlja novo, četrti razpoloženje, četrti tendenca in četrti ideja; razpoloženje stvariteljsko, tendenca protistrankarska, ideja splošno obnove.

To razpoloženje, ta tendenca in ideja se izraža v sto nijansah, pod sto imeni, v vseh krajih, pri vseh pozitivnih in produktivnih elementih, slojih in razredih. Izraža se v dveh temeljnih oblikah: 1. v obliki stanovskih pokretov in gospodarskih strank in 2. v obliki strankarske neopredeljenosti in izven strankarskih nastopov.

Prav je imel šaljivec, ki je dejal, da je danes najštevilnejša »stranka neopredeljenih« in da bi skupina, ki bi šla v volitve s parolo: »Ne voliti nobenega znanega politika, ne verjeti nobenemu programu, Z novimi ljudmi na novo delo!« — da bi taka grupa namah porazila vse stranke, če bi imela dovolj časa in sredstev za agitacijo.

Ves svet, naš še posebno, je sit znanega in znanih, priznanega in priznanih, starega in starih; hoče novo, čaka novo, ter morda zategadelj tudi naseda vsemu, kar se mu kaže kot novo.

Inteligenca in mase našo državo zato tako malo ljubijo in se ne čutijo v njej domače, ker je v njej zelo malo novih ljudi in novih stvari, a zelo mnogo znanega in prestarega, česar so se ljudje mislili iznebiti s polum Avstrije ali s transformacijo Srbije, kar pa jih prav tako tišči v novi Eshaesiji.

*) Iz brošure: Stara in nova politika.

Pošlajte naročnino!

Nove knjige.

(»Veleja«, »Tik za fronto«, »Uvod v filozofijo«.)

»Tiskovna zadruga« prav pridno orje njivo domačega slovstva. Kljub temu, da je njen delokrog zelo širok, marljivo pazi, da ne zaostane v nobeni panogi svojih izdaj. Dokaz njene velike agilitnosti in inicijativnosti so zgoraj imenovane tri knjige, ki so izšle v zadnjem času.

Anton Novačan: »Veleja«. Drama v treh dejanjih. Vsebina: Lepa, mlada rejenka ljubi krepkega kmečkega fanta Lento, ki je odšel k vojakom ter se ni zmenil več zanjo. Pozabljen je Velej »s prevaro domamil v svojo prokleto koč« da je postala njegova žena. Ko se Lenta vrne, ji v zplamti zanj prejšnja strast, da se nesrečno poročena obrača za njim »kakor rumena solnčnica za zlatim solncem«. Neljubljeneža moža pregovori, da gre v svet, kjer mu je fabrika izpila kri in obrala kosti; tašča je ustvarila Velejo hudobno kakor kačo. Velej se vrne kot bolan pijanec; kljub njenim svarilom in prošnjam se Lenta poroči z drugo: tako ji je pot odločena v sramoto in pogubo. Ves moški svet, mladeniči in starci, zajame v svoje mreže, da so ji vsi sladki in ji prinašajo darov:

Radić in Narodni klub.

Zagreb, 14. marca.

Izvrševalni odbor Hrvatske zadnice je izdal nastopni komunikat:

1.) Izvrševalni odbor Hrvatske zadnice izjavlja po poročilu doktor Gijura Šurmina in na njegov predlog, da sploh ne more biti podlaga razgovoru čl. 62 ustave na podlagi redakcije posl. Juraja Demetrovića, po kateri bi se imela država urediti samo po županijah in se pokrajine ukinejo.

2.) Na novinske vesti povodom izjave posl. dr. Mate Drinkovića, da je Hrvatska republikanska seljačka stranka odstopila od svojega republikanskega programa in da je Narodni klub začel skupno s Hrvatsko republikansko seljačko stranko na tej podlagi akcij, se ugotavlja, da je dr. Drinković v ožjem ustavnem odseku izjavil, da ga je g. Radić pooblastil izjaviti pred vsakomur, da je pripravljen sprejeti politični del ustavnega načrta Narodnega kluba in delati skupno z njim, ako se sprejme socialno gospodarski del programa seljačke stranke. Nadalje se ugotavlja, da so se pogajanja med HRSS in Narodnim klubom gibal samo okoli vprašanj notranje ureditve države na podlagi ustavnega Načrta Narodnega kluba in okoli socialno gospodarskih zahtev HRSS ter da ni bilo niti govora, da HRSS opusti svoje stališče glede vprašanja državne oblike, ter nista Radić ali HRSS izjavila tega niti Narodnemu klubu niti kakemu njegovemu članu.

Klub SKS.

Ljublj. dopisni urad poroča iz Beograda od 15. t. m.: Včeraj dopoldne je imel zemljoradnički klub važno sejo, na kateri je došlo do definitivne ločitve slovenskih poslancev. Na čelu z dr. Vošnjakom je osem poslancev izstopilo iz zemljoradničkega kluba in ustanovilo svoj poseben klub pod imenom samostojna kmetiška stranka. Dr. Vošnjak je že pred nekaterimi dnevi predložil demokratske pogoje, s katerimi bi s svojimi tovariši podpiral vladno z vstopom svoje skupine v vladni blok. Glavni pogoj so, da dobi njegova skupina eno listnico in da se reši vprašanje svobodnega izvoza iz Slovenije. Ti pogoji so sprejeti. Od Slovencev je ostal v zemljoradniškem klubu samo en poslanec, namreč Drofenik. Govori se, da bo iz te skupine vstopil v vladno g. Pucelj. Dr. Vošnjak bo menda dobil mesto kraljevega poslanika v inozemstvu. Včeraj dopoldne je izstopil iz zemljoradničkega kluba tudi bosanski poslanec Marko Čeković. Pridružil se bo novemu slovenskemu klubu ali pa demokratom.

V senatu o zunanji politiki.

Praga, 14. marca 1921.

V senatu so Nemci — nacionalisti in socialni demokrati — iz samih skrbi za Nemčijo izzvali debato, ki je končala tako, kakor si Nemci gotovo niso želeli. Na njihovo interpelacijo je najprej minister dr. Beneš podal poročilo o svoji zadnji poti po Italiji v Vatikan in v Francijo. Značilna je

izjava glede cerkvenih vprašanj, ki jih smatra dr. Beneš — sam brezkonfesijoneh! — za najvažnejša vprašanja notranje politike čs. republike. Princip pri razrešitvi teh zadev pa je: da je treba, da se rešijo v popolnem soglasju med obema strankama, med državo in Vatikanom. Iz Beneševih izjav jasno izhaja, da v njegovi cerkveni politiki ni mesta za pocieni radikalizem, za katerim se največkrat skrivajo fraze in puhlost. O razmerju med Češkoslovaško in Poljsko, ki ga je dr. Beneš obširneje pojasnil, vam sporočim ob drugi priliki.

Iz Benešovega poročila izhaja, da je politika Češkoslovaške takšna, da vzbuja soglas anantinih držav in pri tem uživa narod in država popolno spoštovanje in zaupanje zapadnih držav.

Seveda te ugotovitve niso bile povšeči Nemcem, kojih govori so izzvereli, kakor bi bili na Ruskem. Zato so pa staknili plačilo, kakršnega niso pričakovali. Dal jim ga je senator V. Klofač.

V Narodni Skupščini je bilo v teh dveh letih res veliko in dobrih govorov. Toda Klofačev govor prekaša vse. Bil je to govor, ki si ga moral poslušati z vsem svojim bitjem. Nehote se spomnimo na ono dobo v dunajskem parlamentu, ko se Masarykovi (leta 1892) in Klofačovi govorili o avstrijski balkanski politiki vzbujali odmeve od Pariza do Petrograda. Poznanje zgodovine, razmer, gorka čustva, široki razgledi, nestranski, popolno oblika, ostri izrazi, govornik vedno v paradu proti vsem še tako nepričakovanim stranskim sunkom nemških senatorjev. Vsak sunk elegantno odhit, po dva in trije naenkrat. V. Klofač je pač izmed najslajnejših govornikov v senatu in v zbornici, to je bil utis vsakega, ki je Klofača poslušal.

Pečal se je z vprašanjem, kdo je zakrivil vojno in konstatiral, da Rusija od izbruha ni vedela in ni mislila, da se res vojna pripravlja. Vojna bi bila izbruhla tudi brez sarajevskega atentata; dogovorjena je bila med Ferdinandom in Viljemom na Konopišču. Nemška viljemovska megalomanija jo je zakrivila in velikonški duh avstrijskih Nemcev. V. Klofač si privoščil v govoru bivšega grofa Ledebour, ki je bil avstrijski oficir. Ledebour je izjavil, da ve da se češka vojska pripravila za napad, da se je nahajalo operativni plani v rokah brigadirjev. »Gospod Ledebour je bil vojak, toda pri takšnih strokovnih vednostih ni niti frajtar ne mogel postati in če je bil oficir, ni čudno, da se je z Avstrijo to zgodilo, kar se je.« »Gospod Ledebour ima vesti iz najzanesljivejšega vira. Ne vem sicer v katere restavracije hodi in s katerimi natakariji govori itd.«, tako si je privoščal Klofač nemškega voditelja. Tudi nemški soc. demokrati — dr. Heller — so napadali vodstvo zunanje politike, boječ se za rajhovske Nemce. Klofač jih ponižno vpraša, zakaj leta 1914 niso bili tako proti vojni, kakor so danes. Nemški glas: »do zadnjega izbruha smo protestirali Klofač: Toda ne odkritosrčno in odlično. Odkritega gibanja mas ni bilo, ni bilo poguma. In v tej smeri nadaljuje govor, ne da bi bil od medklica izzvan govor v nesoglasju s prejšnjimi izjavami.« Nemci se boje voj-

ske. Čemu? Nimamo Franca Jožefa, temveč Masaryka. In Nemci se boje, ker se pošilja orožje na Poljsko. Kaj so pa avstrijski soc. demokrati delali, ko se je na Poljsko, Madžarsko izvažalo orožje. Nemški glas: Stavkali so. Klofač: Delavski sveti so se podkupovali, pa so puščali orožje čez meje, to imamo od svojih zaupnikov — in zopet nadaljuje govor v tej smeri. Ledebour govori o nehumanitarnosti mirovnih pogodb. Klofač govori o nemških zverstvih po Franciji, Belgiji in Srbiji. Govori o celih transportih ukradenih stvari, celo krvnikov. Kje je bila Ledebour-

jeva vitežkost v tistih časih. Tako kakor govori Ledebour, bi mogel govoriti pruski junker v Berlinu, nemška soc. demokracija bi morala pa protestirati. Kje bi bil socializem, če bi bilo Viljemovstvo zmagalo in vendar vidimo dr. Hella (nemškega soc. demokrata) v isti vrsti kot Ledebourja. Zakaj? Ker se je misel revolucije dotaknila samo zunanosti nemškega ljudstva, notranjost je ostala kaiserovska kot nekaj. Govornik se peča nato spectijelno s češkoslovaško zunanjo politiko.

Razna poročila.

Škol Dositelj v Pragi. Iz Niša je prišel v Prago srbski škol Dositelj. Tam se boja namreč vršila pogajanja med zastopniki češkoslovaške narodne in srbske pravoslavne cerkve.

Bolgarski notranji minister v Pragi. V Prago je dospel bolgarski minister za notranje posle Aleksander Dimitrov, eden voditeljev bolgarske kmetijske zveze.

Dosedanja plačila Nemčije. Iz Pariza poročajo: Kakor znano, trdi Nemčija, da je že plačala 20 milijard zlatih mark, ki jih ima plačati pred 1. majem. Reparacijski odsek pa cení dosedanja plačila samo osem milijard. Kakor poroča »Journal«, je reparacijski odsek, ki je proučeval to vprašanje na več sejah, na včerajšnji popoldanski seji določil besedilo zahtev, ki naj se predloži Nemčiji, da izvrši svoje obveznosti pred 1. majem.

Nemški protest proti zaveznikiškim sankcijam. V protestu proti sankcijam, ki ga je nemška vlada vložila pri zvezi narodov, se veli: Postopanje zaveznikov nasprotuje versailski mirovni pogodbi. Vpoštevati bi se morale samo te določbe: 1. § 18, dodatek 2, priloga VIII; 2. končni odstavek člena 429 in 3. člen 430. Nobena teh določb pa ne dopušča nove zasedbe nemških tal zunaj ozemlja zapadno od Rena in mosiše. Kot druga sankcija uporabljeno zaseženje nakupne cene nemškega blaga bi izrecno nasprotovala po belgijski, britanski in italijanski vladi zagotovljeni odpravi glede uporabe § 18. Zatorej ni nobene obveznosti.

Gospodarstvo.

BODOČNOST TRSTA.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« prinaša zanimiv članek o bodočnosti Trsta, v katerem izjava, da Trst mnogo trpi vsled tega, ker je odrezen od zaledja, kateremu je bil od 14. stoletja najvažnejši izhod na morje. Najvažnejše komunikacije Trsta s srednjo Evropo so razdeljene na dve ali tri države. Promet blaga v letu 1919 je za 45,4 odstotka manjši od prometa v l. 1913. Od začetka t. l. obstoje direktne železniške tarife za blagovni promet s Češkoslovaško in Avstrijo. Trgovci omenjenih držav zamorejo vsled tega neposredno doletati cene svojega blaga, ne da bi se jim bilo treba bati zgube vsled razlike valut, ki nastane vedno tam, kjer se mora carina plačevati v dveh ali treh različnih nestalnih valutah.

Tržaški trgovski krogi upajo, da prinese Trstu proglastitev za svobodno luko zopet prejšnji važni položaj. Z ozirom na vedno večjo konkurenco Benetk in Genove zahtevajo merodajni trgovski krogi, da se proglastitev čim prej izvrši. V tem oziru je posredovala tudi trgovsko - obrtna zbornica v Rimu. Seveda se to ne more izvršiti preko noči, ker je treba za to velikega dela; najvažnejše je vprašanje velikosti teritorija, ki se naj proglaša za svobodno luko. Za južno Nemčijo bi bil Trst kot svobodna luka največje važnosti, ker tvori naravno luko za izvoz iz teh pokrajin. Vsled poraza v svetovni vojni, bo morala Nemčija postaviti svojo trgovino z vzhodom na nove temelje. Zato pa je najbolji pripraven ravno Trst ki ima najboljšje zveze z bližnjim vzhodom.

+ Cene poljedelskih produktov 15. tm. Sid: Pšenica 1000—1010, koruza 425—430, oves 350—360. Živalno povpraševanje po koruzi. — Zemun: Koruza 450—460, pšenica 1010—1020, oves 335—365. Mnogo nakupov za Avstrijo. Milni v Banatu povišujejo cene moka.

+ Cene na tržišču v Bački so bile te dni sledeče: Pšenica 960-980, ječmen 540—550, oves 330—340, koruza 400—410, flumoka 15, ostale vrste moka po 1 K cenilce, svinjska mast 46 K.

+ Nova tovarna v Ljubljani. Tvrda Sajovic et komp. je napravila na Celovski cesti 26 (Sp. Šiška) tvornico kovinskih izdelkov. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki.

sprejeti predloge. Nemška vlada, ki je podpisala akte zveze narodov, prosi svet zveze narodov, naj stori korake za uvedbo v akth predvidenega pravnega postopanja in naj skrbi za to, da se od zaveznikov uporabljene nasilne odredbe takoj ukinejo.

Pedpis angleško-ruske trgovinske pogodbe bo odvisen kakor poročajo iz Londona od ukinjenja klavzule o blagovni nevtiranosti Anglije napram sovietskemu režimu.

Oboroževanje Anglije. Angleška spodnja zbornica je 15. tm. s 180 proti 75 glasovom odklonila predlog glede zmanjšanja vsajšega proračuna.

Italijanski socialisti proti volitvam. Iz Milana javljajo: Kakor poroča »Popolo d'Italia«, so socialisti radi splošnih novih volitev zelo v skrbeh. Boje se, popolnega poraza in zmanjšanja parlamentarne skupine od 156 na 70 ali 80 poslancev. Turatti se je po naročilu stranke pogajal z Giolittijem. List zagotavlja, da bi bila socialistična stranka pripravljena Giolittiev kabinet teskom nekaj zasedanj uspešno podpirati in svoje opozicije v splošno omejiti, da bi tako zavlekla nove volitve.

Francoski proračun. Iz Pariza poročajo: Senadni finančni odsek je dovršil obravnavo proračuna za leto 1921, ki je bil sprejet od zbornice. Prihranki znašajo 14 milijonov.

Nikolaj Nikolajevič umrl. Kakor poroča »Neues Wiener Journal« iz Berlina, je bil ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič na italijanski Rivieri umrl.

ima lasno topinico in livarno, brusilnico in galvanotehnično delavnico. Kakor čujemo, se bo počelo podjetje z izdelovanjem silonskih glav in sprejemalo v popravilo aparate za sodavičarsko in gostilničarsko obrt, za kar ni bilo v Jugoslaviji doslej nobene tovarne. Z obratom se prične v kratkem. Pozdravljamo novo industrijo, s katero je storjen zopet en korak na poti naše narodno-gospodarske emancipacije.

+ Tiskarna »Sava« v Kranju se je razdržila in presla v likvidacijo.

+ Razpust gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo. Deželna vlada je v seji 16. tm. s'lenila, da se razpusti Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo ter se preosnuje zavod v državno institucijo, njene posle bo izvrševal vladni komisar. Za vladnega komisarja je imenovala deželna vlada vladnega svetnika dr. Ignacija Rutarja.

+ Železniška proga Bihac-Vrbanja. Premetno ministrstvo je sklenilo, da se ožkotna proga Bihac-Vrbanja spremeni v progo normalnega tira. Z delom se pričue kmalu.

+ Čelovni promet v mesecu februarju pri poštni hranilnici v Sarajevu in pri čelovnih uradih v Zagrebu in Ljubljani izkazuje 183.736 izplačil v iznosu 934.667.000 kron. Skupni denarni promet pri vseh treh zarahih je znašal 1.791.541.000 K. Stevilo čelovnih računov je zrastle za 150. Stevilo transakcij je bilo nekoliko manjše, nego januarja, ker je bil februar za tri dni krajši, nego januar, toda denarni promet je bil za preko 430 milijonov večji. Stanje imovine koncem meseca je bilo 244 milijonov kron, t. j. 32 milijonov več nego januarja.

+ Nov vozni red Orientekspresa. Ker se je število potnikov Orient ekspresa Pariz-Carigrad v zadnjem času povečalo, is francoska vlada predlagala, naj vozi ta vlak od 1. maja vsak dan. O tem predlogu bo odločevala mednarodna konferenca, ki se bo vršila koncem tm. v Rimu.

+ Dviganje madžarske krone. Sedanjí madžarski finančni minister posveča največjo pažnjo dvigavanju madžarske krone. Davke je zvišal do skrajnosti in tudi tiskanje bankovcev namerava ustaviti do 1. maja. Ko je finančni minister prevzel svoje posle je bila madžarska valuta enaka avstrijski. Sedaj pa je plačujejo za madžarsko krono mnogo več kakor za avstrijsko. Nadaljno dviganje madžarske krone je odvisno od velikosti madžarskega izvoza.

+ Brodovni promet Trst-Newyork. Iz Trsta se poroča, da bodo od 1. maja med Trstom in Newyorkom redno vozili osební in tovorni hrzoparniki.

njena koč postane jama pregrehe. In ko v grozi in radosti končno zmoglaslovno vzkliče: »Vdovale vemo, da bo mladi Bogatinov mlinar Peter slepo orodje v njenih rokah, da se drama spremeni v žaloigro. — Vso moraino vaško pokvarjenost je podal pisatelj v žarečih barvah, značaj so krepko očrtani, dialog vseh skozi živahen; zato ohrani »Veleja« v našem skromnem izvirnem dramskem slovstvu častno mesto. Lani je dosegla drama na ljubljanskem odru lep uspeh; sedaj ji je pisatelj nekatera mesta predelal. Elegančno opremljena »Veleja« velja broj. 28 K, vez. 36 K.

Damir Feige: »Tik za fronto«. Vojni dogodki v Gorici od laške vojne napovedi pa tik do zavzetja mesta tvorijo okvir teh 21 črtic. Nervozno vrvenje ob odhodu zadnjega vlaka, ko so odhajajoči izročali pisatelju svoja stanovanja v varstvo, obiski sovražnih letal s skrivnostnimi lističi, prvi strel ob varnem zavetju, trdno obokane kleti, zanimivi slučajji vojne psihoze in profilakse proti nalezljivim boleznim, originalni ečeni zbor pevskega društva in nešteto drugih zakulisnih dogodkov — vse to je predmet prijetnega kramljanja. »Tik za fronto« stane broj. 36 kron.

Dr. France Veber: »Uvod v filozofijo«. Glavni namen, ki ga zasleduje avtor s tem spisom, leži v točen izkazu filozofije kot samostojne znanosti poleg drugih znanosti. Zato se ta »Uvod« od neštevilnih tradicionalnih in sodobnih spisov s istim naslovom bistveno razlikuje v tem, da ne razklada na dolgo in široko posameznih panog tradicionalne filozofije, temveč, da vede čitatelja neposredno v stvarne probleme same in ga s tem obenem uvaja v znanstveno filozofsko mišljenje sploh. Tekom razvijanja teh problemov oriše avtor poleg svojega lastnega stališča tudi tradicijska in sodobna druga pojmovanja dotičnih vprašanj, tako da pripada spisu poleg zgolj-znanstvene gotovo tudi splošno-naučna vrednost. Spisu je pridejan obširen imenski in stvarni register ter navedena literatura.

Omenjeno še budi, da so v tem »Uvodu« zabeležena in podrobna razvita tudi ona javna predavanja, ki jih je imel avtor v preteklem zimskem tečaju na ljubljanski univerzi pod naslovom »Telo in duša«. Knjiga stane 72 K in se naroča kakor ostali dve pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani.

KDOR JUGOSLOVAN, TA MATICE ČLANI

A. K. Green:

Nevestina skrivnost.

(Dalje.)

Doktor Molesworth — poročiti! Je vzkliknila ženska vsa osupla. To mora biti pač pomota.

O ne, njegov znanec mi je povedal.

Radovednost vrle žene je bila zbušana; in ker se ji je smilil bolni gospod, je dejala:

Dajte, pogrejte se v sobi, preden odidete; jaz bom še čula, ker čakam dveh svojih stanovalcev. Razen doktorju ne zaupam hišnega ključa nikomur: kdor oddaja sobe, mora biti previden.

Ko je sedel bolni gospod ob gorke peči, v kateri je živahno prasketal ogenj, jaz bom še čula, ker čakam dveh svojih stanovalcev. Razen doktorju ne zaupam hišnega ključa nikomur: kdor oddaja sobe, mora biti previden.

Ime sem pozabil, se je glasil odgovor; prester sem že, da bi se brigal za ljubezenske zgodbe. In vrhu tega so zame vsa dekleta enaka — razen ene, je dodal z zadovoljnim nasmeškom; pri tem je potegnil iz žepa fotografijo ter jo nežno premelil z očmi.

Gotovo vaša hčerka? se je poganjala gospodinja.

Moja vnukinja, je ponosno odvrnil Gryce.

Radovedno se je sklonila, da bi videla sliko.

Jemnasa, je dejala, saj to je Mildred Farleyeva.

Mildred Farleyeva? je ponovil on začudeno. Kje neki! Ivanka Hartlebova je.

Pokažite, da vidim bolje, je vzkliknila ona, in Gryce ji je rade volje izročil sliko Genovefe Gretoxove, ves vesel, da se mu je ukana tako dobro posrečila. Še dvomil

ni, da je Mildred tista, ki jo je smatral tudi on za izvirnik slike. Z namenom, da bi zasledoval njeno usodo, je bil tudi prišel ob tej pozni uri po noči, nadejaje se, da izve morebiti njeno ime in bivališče.

Žena je začudeno zmajala z glavo. Kako varljive so včasih te slike, je dejala. V prvem hipu bi bila prisegla, da je obraz Mildredin, zdaj pa vidim, da nosi lase povsem drugače in je tudi bolj oblečena, nego je bila Mildred katerikoli v svojem življenju. Drugače pa je ona, kakor bi jo videla živo pred seboj. Rada bi videla to gospodično — kako ste rekli, da ji je ime? —

Ivanka Hartlebova. Rada bi videla gospodično Hartlebovo hkrati z Mildred.

Le s težavo je odtrgala oči od slike. Da bi jo vsaj mogla pokazati Mildred, je dejala nazadnje.

Baš to je bila Gryceva želja. Čemu ne: je odgovoril, ako ne stanuje predaleč; morda ji jo lahko pokažete še nocoj.

Pri nas stanuje, v četrtem nadstropju; šivilja je. Ubožica čuje dostikrat pozno v noč in dela. Ako bi bila doma, bi jo poklicala takoj, toda odpotovala je za nekaj dni, da se spočije. Nocoj se je imela vrniti, ali doslej je še nisem videla. Vedno sem upala na tihem, da postaneta doktor Molesworth in ona srečen par: tako vrl mož in tako ljubko dekle!

Morda je ona tista, ki jo misli vzeti.

Težko; bila bi mi povedala, saj sem jima tolikrat prigovarjala, da vesta oba, kako bi me razveselila s to novico. V tem hipu vam sploh se ne morem verjeti, da bi se ukvarjal doktor s takšnimi načrti. — Tak kaj pa je nocoj, Marija?

Služkinja, ki je pogledala skozi vrata, je odskočila, zapazivši tujega gosta. Gospa je stopila na hodnik in

se vrnila kmalu z nekakšnim papirjem v roki.

To so vam posli! je vzkliknila. Doktor Molesworth pusti zame lastnoročno pismo, a Marija mi ga pozabi dati. Kaj neki piše?

Meno rastoče začudenje, ko je čitala zdravnikove vrstice, se je izlilo v vzklik: Kolika sreča! Nevesta je v resnici Mildred; doktor piše, da je poroka nocoj; jutri prideta obadva. Niti besedice mi nista povedala, dasi vesta, kako rada ju imam. Kaj naj si človek misli?

Dočim je ona nadaljevala samogovor in le s težavo krotila svojo radost, si je Gryce omotal vrat in se jel odpravljati.

Tisti hip se je ustavil pred hišo voz.

Prav zdi se mi, da sta ona, je vzkliknila gospodinja. Jedva pa je pogledala skozi okno, že je prestrašeno odskočila in vsa razburjena planila na stopnice.

Gryce, ki se je spomnil še o pravem času, da ne sme pozabiti svoje vloge, je obstal v bolestni in betežni pozi v kotu. Že je slišal na hodniku glasove, in njegovo neomajno detektivsko ravnanje ga je hotelo pustiti na cedilu, ko je zagledal med vrati dvoje mož, ki sta nosila težko breme: truplo mrtvega ali vsaj onesveščenega dekleta... Sodeč po

vnanosti, je moral biti eden izmed nosačev doktor Molesworth sam. Gospodinja jima je sledila in jokaje vila roke.

Mildred, Mildred, je tarnala, kaj se ti je zgodilo, ubogo dete!

Moža sta položila žalostni tovor na sofo, in žena je naglo odgrnila plašč, ki je zakrival mladenki obličje.

Kako blede je, gospod doktor, za Boga! In kako mrzla! Ali je samo v nezvesti, ali je —

Mrtva! je zadonelo globoko in pretresljivo z njegovih ust. Neopazni gledalec ni prezrl ostrega pogleda, s katerim je doktor pomeril gospodinjino pri teh besedah.

Toda kako se je zgodilo? Kaj je umorilo ubožico baš nocoj, ko bi bila morala postati vaša žena?

Doktor je stal križemrok pri gospodnji in gledal mrliču v tihe, okamenete črte obraza. Paznemu detektivu so bile dobro znane, in prav tako tudi višnjeva obleka, ki je obdajala otrple ude.

Ali hočete vedeti? je vprašal Molesworth in spet pogledal ženi z vprašujočo napetostjo v oči. Dobro, povem vam: izbrala si je takšno svaro namestu one, katero sem ji hotel pripraviti jaz. Nato se je obrnil k svojemu pomočniku:

Tu zdaj ni več opravka za vas, je dejal, vse ostalo je moja stvar. — Mrliški oglednik mora kmalu priti in — kdo pa ste vi? je nagovoril majhnega, šibkega možička, ki se je pojavil med vrati, kakor hitro je pomagač odšel.

Tajni policist sem, gospod, je odgovoril doleček. Hotel je reči še nekaj; tedaj pa je zapazil Gryca, spoznal v njem predstojnika in v zadregi umolknil.

Gryce sam je v tem jedva pogledal mladega človeka, tako zelo je bila vsa njegova pozornost posve-

čena doktorju, ki se je pri besedi „tajni policist“ nenadoma obrnil v stran, gotovo zato, da bi skril svoje presenečenje. V zrcalu, ki mu je viselo nasproti, pa je ujel zviti Gryce na Molesworthovem obličju tako silen izraz tesnobe in groze, da je sam pri sebi pohvalil radovednost, ki ga je bila prignala v lišo ob tej odločilni uri.

Ko se je doktor takoj nato spet okrenil k vsiljivcu, je bila izginila iz njegovih črt vsaka, tudi najmanjša sled razburjenja.

Česa išče tajna policija pri tej stvari? je vprašal strogo. Gospodična se je zastrupila in je mrtva. Sporočil sem to sodniškemu ogledniku, in —

Oprostite, je dejal oni spoštljivo, saj baš od njega sem poslan. Sporoča vam, da ne more priti na ogled prej nego jutri zjutraj; da pa vam prihrani vsako nepriliko, pošlje mene. Čul bom pri mrliču, da se ne zgodi z njim kaj nezakonitega. To je splošno v navadi; že večkrat sem opravljal ta posel.

Nihče ne bo čul pri ubožici razen mene, mu je gospodinja ogorčeno skočila v besedo. Noben tuj možki mi ne pride v njeno bližino. Če tudi ni moja sorodnica, sem jo vendar imela rada, in vi, gospod doktor — ako le količkar spoštujete njen spomin, odslovite tega človeka.

Moleswortha je stalo mnogo truda, preden je dopovedal ženi v njenem grenkem joku, da se mora vršiti mrliški ogled v vseh slučajih nasilne smrti po zakonu čim najhitreje; ako je zamuda neizogibna, se ne sme nihče upirati sodniškemu nadzorstvu, niti lastna mati rankega ne. Tudi jaz ostanem tukaj, je nadaljeval zdravnik. Nič manj nego vam mi ni do tega, da se izkaže mrtvi sleherni čast; saj sem jo vendar hotel vzeti za ženo.

NOVO! NOVO!**„MALENKOSTI“**

Spis IVAN ALBRECHT.

Izdala in založila

Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Cena 18 K broširani knjižici.

NOVO! NOVO!**Računovodja**

se išče. Zraven plače, deputatno stanovanje, kurjava in zemljišče. Prosnje je vložiti na

Gozdarski urad v Soteski p. Toplice pri Novem mestu.

Krojitelj ali krojiteljica

specijelno za moško perilo se takoj sprejme.

Ozira se le na prvovrstno moč. Spridevala je prinesli s seboj. Plača po dogovoru. Istotam se sprejmeta dve učenki. — Izdelovalnica perila G. VOJSKA, Po janski nasip 10.

Morsko kopališče

v Cirkvenici

oddaja

elegantno urejene sobe. Izvrstna kuhinja. Cene zmerne.

ODIX

Najboljša voda za usta. — Odstranjuje smjesa neugodan dah.

E. M. PENKALA i drug, Zagreb.

Pridobivajte naročnikov!

JURJEVO

terpentinovo čisto za čevlje

razpošilja glavna zaloga

M. TREBAR

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 4, Telefon 589.

Gadje gnezdo

je najbolj čvrsto slovensko leposlovno delo iz zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svoto 14 kron pri

„ZVEZNI TISKARNI“ v Ljubljani.

STAMPILJE
vseh vrst
CIRIL SITAR
Sv. Petra cesta 15

„Vera“

roman O. Waldowe

je izšel v knjigi in stane

broširan 20 K, vezan 26 K

v platno vezan 32 K.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI, Kongresni trg 4.

LJUBLJANA, meseca marca 1921.

Vabilo na podpisovanje delnic.**II. emisija delnic.**

Upošteva ugoden razvoj Obrtne banke v Ljubljani, stalno naraščanje vlog in kreditov ter potrebo po lastnih sredstvih, sklenil je upravni svet Obrtne banke v Ljubljani glasom sklepa izrednega občnega zbora z dne 12. februarja 1921 provesti zvišanje delniške glavnice

od K 2,000.000 — na K 5,000.000 —

z izdajo novih 15.000 delnic po nominalu K 200 — s pravico do čistega dobička v letu 1921 pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem pripade opejska pravica in sicer na vsako staro delnico po ena nova delnica po kurzu K 200 — prištevisi za stroške in obresti K 40 — za komad. Začasno potrjeno delnic I. emisije se ima pri podpisovanju predložiti.
 2. Ostalih 5.000 delnic je na razpolago delničarjem oziroma novim subskribentom po tečaju K 220 — prištevisi K 40 — za obresti in stroške za vsako delnico.
 3. Podpisovanje delnic traja od 1. marca do 31. marca 1921. Delničarji, ki v tem roku ne izvrše pravice opcije, izgube to pravico. Istočasno s podpisovanjem delnic je treba tudi polno vplačati odpadajoči znesek.
 4. Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov obresti in pristojbin pripiše rezervnemu zakladu.
 5. Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 4% obresti.
 6. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.
- Subskripcijske prijave sprejemajo že sedaj: Obrtna banka v Ljubljani, dalje Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Mariboru, Ptuj in Brežicah ter Prva hrvatska obrtna banka v Zagrebu.

Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani.**Zvezna tiskarna****TISKOVINE VSEH VRST:**

časopise, knjige, brošure, cenike, leake, lepake, vabila, vzporedne, račune, kuverte in pisemski papir s firmo, vizitke, naslovnice itd. natisne hitro, lično in ceno

Zvezna tiskarna

v Ljubljani, Stari trg 19.

Naročila sprejema tudi upravništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Stari trg 8 ter njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prošernova cesta.

Zvezna tiskarna**Priporočajo se sledeče domače tvrdke:**

Avtogaraža
Popravlja vseh strojev
Sušteršič & drug.

Kleparstvo
Teodor Korn, krovski in kleparski mojster, vpeljevalec vodovodov
Poljanska cesta šte. 8.

Pisalni stroji
Kontrolne blagajne
prodaja in popravlja
Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5.

Skladišče, javno
Balkan, Dunajska cesta 33.

Skladišče, špedicijsko
Dunajska c. 33 (Telef. 366).

Spedicija
Uher J. & A. Selenburgova ul. 4.
Telefon št. 117.

Slikarstvo, pleskarstvo
Ivan Martinc, Poljanska c. 20.

Specialna trgovina
z juveli in zlatino
Lud. Cerne, Wolfova ulica 3.

Orodje in tehnične potreščine
Odon Kontny, tu, Kolodvorska ulica 37

Trgovina
s špecerijskim in delikatesnim blagom
Janko Stupica, Sodna ulica.

s papirjem
Uranus, Mestni trg 11.

s pohištvo in mizarstvom
Franc Skafar, Rimska cesta 16.

s pisalnimi stroji
The Rex & Co., Selenburgova ulica šte. 6.

s čevlji
Aleksander Oblat, Sv. Petra c. 28.

s špecerijskim in kolonijalnim blagom
Hinko Stancer, Dunajska c. 10.

s špecerijo, železnino in cementom
Alojzij Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 31.

šivalnih in pisalnih strojev in koles
Ivan Jax & sin, Dunajska c. 15.

z železnino na debelo in drobno
Breznik & Fritsch, Cankarjevo nabrežje šte. 1.

z delikatesami in prekajevalnica
J. Chalupnik, Stari trg 19.

z železnino
Erjavec & Turk, Valvazorjev trg 7, nasproti Križ. cerkve.

Arhitekt
Viljem Treo, Gosposvetska c. 10.

Fotografski atelje in povečevalni zavod
Franc Kunc, Wolfova ulica 6.

Slike za legitimacije
Hugon Hibšer, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg šte. 7, naspr. Križ. cerkve.